

Overzicht eisen Referentiekader Taal			
niveau	onderdeel	taaltaak	omschrijving
1F	gesprekken	deelnemen aan discussie en overleg	1.1. hoofdpunten volgen van een gesprek
			1.2. eigen mening verwoorden en onderbouwen met argumenten
		informatie uitwisselen	1.3. kritisch luisteren naar meningen en opvattingen
			1.4. een reactie geven op meningen en opvattingen
		beurten nemen en samenhang afstemming op doel	1.5. in gesprekken binnen en buiten school informatie geven en vragen
			1.6. kritisch luisteren naar deze informatie
		afstemming op gesprekspartner(s)	1.7. informatie beoordelen
			1.8. een reactie op de gegeven informatie geven
		woordenschat en woordgebruik	1.9. kort gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen
			1.10. gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen
	vloeiendheid en verstaanbaarheid	1.11. gesprekken voeren om uitleg of instructie te geven en te volgen	
		1.12. herkennen gespreksituaties	
	luisteren	naar instructies	1.13. passende routines gebruiken
			1.14. gesprekspartners redelijk volgen tenzij bij onverwachte wendingen in gesprek
		als lid live publiek	1.15. woorden met non-verbaal gedrag ondersteunen
			1.16. voldoende woorden gebruiken bij praten over vertrouwde situaties en onderwerpen
		naar radio, tv, internet	1.17. nog regelmatig zoeken naar woorden
			1.18. niet veel variëren in woordgebruik
		informatie begrijpen	1.19. redelijk accuraat eenvoudige zinsconstructies gebruiken
			1.20. uitspraak duidelijk genoeg om te volgen
tekst interpreteren	1.21. voldoende feitelijke informatie halen uit instructies en aanwijzingen		
	1.22. op basis daarvan taken en handelingen uitvoeren		
		1.23. hoofdlijn begrijpen van korte informatieve tekst	
		1.24. hoofdlijn begrijpen van korte instructieve tekst	
		1.25. hoofdlijn begrijpen van korte betogende tekst	
		1.26. eenvoudig voorgelezen of verteld verhaal begrijpen	
		1.27. hoofdpunten van korte en duidelijke berichten op radio, tv, internet begrijpen	
		1.28. uit een vooraf duidelijk gestelde vraag de benodigde informatie halen	
		1.29. hoofdzaken uit tekst halen	
		1.30. informatie en meningen dichtbij de leerling interpreteren	
		1.31. relaties leggen tussen tekstuele informatie en eigen kennis en ervaring	
		1.32. belangrijke informatie uit tekst halen voor eigen luisterdoel	

			1.33. manier van luisteren op eigen luisterdoel afstemmen
		tekst evalueren	1.34. tekstsoorten onderscheiden en benoemen
			1.35. oordeel over fragment op radio of tv verwoorden
		informatie onthouden	1.36. aantekeningen maken van luisterfragment
			1.37. informatie gestructureerd weergeven
spreken	monoloog houden		1.38. alledaagse aspecten beschrijven: mensen, zaken, plaatsen, enz.
			1.39. verslag uitbrengen van gebeurtenissen, activiteiten en persoonlijke ervaringen
			1.40. kort voorbereid praatje houden
			1.41. op vragen over praatje antwoord geven
		samenhang	1.42. gedachtegang voor luisteraar begrijpelijk maken
			1.43. soms zondigen tegen een heldere structuur
		afstemming op doel	1.44. trouw blijven aan spreekdoel, soms met hulp
		afstemmen op publiek	1.45. taalgebruik aanpassen aan de luisteraar(s)
			1.46. verschil hanteren tussen formele en informele situaties
			1.47. ondersteunende materialen gebruiken bij voorbereide presentatie geven
		woordgebruik en woordenschat	1.48. voldoende woorden gebruiken bij praten over vertrouwde situaties en onderwerpen
			1.49. nog regelmatig zoeken naar woorden
			1.50. niet veel variëren in woordgebruik
		vloeiendheid en verstaanbaarheid	1.51. redelijk accuraat eenvoudige zinsconstructies gebruiken
			1.52. uitspraak duidelijk genoeg om te volgen
lezen zakelijk	soorten teksten		1.53. lezen eenvoudige informatieve teksten
			1.54. lezen eenvoudige instructieve teksten
			1.55. lezen eenvoudige betogende teksten
			1.56. lezen verhalende teksten
		begrijpen	1.57. herkennen specifieke informatie bij vragen naar één expliciet genoemde informatie-eenheid
		interpreteren	1.58. informatie en meningen interpreteren die dicht bij de leerling staan
			1.59. relaties leggen tussen tekstuele informatie en meer algemene kennis
		evalueren/reflecteren	1.60. een oordeel over een tekst(deel) verwoorden
		opzoeken	1.61. informatie opzoeken in duidelijk geordende naslagwerken
			1.62. schematische informatie lezen en relaties met de tekst expliciteren
lezen fictie	leeshouding		1.63. ontspannende functie van lezen
			1.64. verhaal of gedicht (mee)beleven
		begrijpen	1.65. basale structurelementen herkennen
			1.66. gedichten en verhaalfragmenten samenvatten (begin, eind en climax)

		interpreteren	1.67. relatie leggen tussen tekst en werkelijkheid
			1.68. dramatische passages in de tekst aanwijzen
			1.69. verschillende emoties in de tekst herkennen
		evalueren/reflecteren	1.70. evalueren met emotieve argumenten (spannend, meeslepend, grappig e.d.)
			1.71. sympathie of antipathie voor bepaalde personages verwoorden en toelichten
			1.72. met medeleerlingen leeservaringen uitwisselen
			1.73. interesse voor bepaalde fictievormen aangeven
			1.74. bij deze taken literaire begrippen toepassen - fictie, gedicht, liedje en rijm
	schrijven	correspondentie	1.75. om informatie vragen met briefje, kaartje of e-mail
			1.76. iemand bedanken, feliciteren, uit te nodigen e.d. met briefje, kaartje of e-mail
		formulieren e.a.	1.77. kort bericht of boodschap met eenvoudige informatie opschrijven
			1.78. eenvoudig standaardformulier invullen
			1.79. aantekeningen maken en overzichtelijk weergeven
		verslagen e.a.	1.80. verslag of werkstuk schrijven
			1.81. stukjes informatie uit verscheidene bronnen samenvatten
		vrij schrijven	1.82. eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën opschrijven in verhaal
			1.83. eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën opschrijven in informatieve tekst
			1.84. eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën opschrijven in gedicht
		samenhang	1.85. informatie zodanig ordenen dat de lezer de gedachtegang kan volgen
			1.86. informatie zodanig ordenen dat schrijfdoel bereikt wordt
			1.87. meest bekende voegwoorden correct gebruiken
			1.88. nog fouten met verwijswoorden maken mag
			1.89. niet altijd duidelijke samenhang mag
		afstemming op doel	-
		afstemming op publiek	1.90. basisconventies bij formele brief gebruiken
		woordgebruik en woordenschat	1.91. voornamelijk frequent voorkomende woorden gebruiken
		spelling, interpunctie en grammatica	1.92. basisgrammatica, (werkwoord)spelling en interpunctie gebruiken
		leesbaarheid	1.93. hanteren titel
			1.94. brief voorzien van gebruikelijke plaats datering, adressering, aanhef en ondertekening
			1.95. aandacht besteden aan opmaak tekst (handschrift, bladspiegel, evt beeld en kleur)

2F	gesprekken	deelnemen aan discussie en overleg	2.1. bespreken wat er gedaan moet worden
			2.2. bijdragen aan de planning
			2.3. een probleem verhelderen
			2.4. overtuiging of mening, instemming of afkeuring uitdrukken
			2.5. commentaar geven op de visie van anderen
			2.6. gespreksdoel duidelijk maken
			2.7. doelgericht doorvragen
			2.8. spreekdoel anderen herkennen en reacties inschatten
			2.9. verschil tussen formele en informele situaties hanteren
			2.10. juiste keuze voor taalregister maken
	informatie uitwisselen	2.11. hanteren van taalvariatie (dialect, jongerentaal)	
		2.12. informatie vragen aan instanties binnen en buiten school	
		2.13. informatie geven aan instanties binnen en buiten school	
		2.14. kritisch luisteren naar deze informatie	
		2.15. informatie beoordelen	
	beurten nemen en samenhang	2.16. vraaggesprek houden	
		2.17. juiste frase gebruiken om aan het woord te komen	
	afstemming op doel	2.18. een reactie uitstellen tot na beoordeling en interpretatie van bijdrage van de ander	
		2.19. eigen gespreksdoel tot uitdrukking brengen	
	afstemming op gesprekspartner(s)	2.20. doelgericht doorvragen om gewenste informatie te krijgen	
		2.21. spreekdoel anderen herkennen	
		2.22. reacties andere inschatten	
		2.23. verschil hanteren tussen formele en informele situaties	
	woordenschat en woordgebruik	2.24. juiste keuze voor register maken en hanteren taalvariatie (dialect, jongerentaal)	
		2.25. voldoende woorden hebben om zich te kunnen uiten	
		2.26. soms nog zoeken naar omschrijving onbekend woord	
	luisteren	naar instructies	2.27. uitleg over dagelijkse werkzaamheden begrijpen
			2.28. instructies over dagelijkse werkzaamheden begrijpen
		als lid live publiek	2.29. helder gestructureerde voordracht, toespraak of les begrijpen
			2.30. voorgelezen of verteld verhaal begrijpen
		naar radio,tv,internet	2.31. hoofdpunten begrijpen van verschillende uitingen
			2.32. films en tv-series geschikt voor zijn leeftijd volgen
		informatie begrijpen	2.33. hoofdgedachte van de tekst weergeven
			2.34. onderscheid tussen hoofd- en bijzaken maken
			2.35. noodzakelijke details begrijpen
			2.36. informatie ordenen voor een beter begrip

		2.37. betekenis onbekende woorden afleiden uit vorm e.a.
		2.38. beeldspraak en ironie herkennen
		2.39 relatie leggen tussen tekst en beeld
	tekst interpreteren	2.40. bedoeling spreker(s) of doel makers verwoorden
		2.41. een oordeel over de waarde verwoorden voor zichzelf
	tekst evalueren	2.42. dit oordeel toelichten
	informatie onthouden	2.43. eenvoudige tekst beknopt samenvatten (voor zichzelf)
spreken	monoloog houden	2.44. in grote lijnen redenen en verklaringen geven
		2.44.a. voor eigen meningen
		2.44.b. voor plannen en handelingen
		2.45. een kort verhaal vertellen
		2.46. informatie verzamelen over een onderwerp uit interessegebied
		2.47. een voorbereide presentatie geven
		2.48. vragen beantwoorden naar aanleiding van de presentatie
	samenhang	2.49. duidelijk verhaal houden met samenhangende opsomming
		2.50. duidelijk maken welk punt hij het belangrijkste vindt
		2.51. korte, eenvoudige zinnen en verbinden met juiste voegwoorden en verbindingswoorden
	afstemming op doel	2.52. geeft spreekdoel duidelijk vorm
		2.53. juiste register kiezen
	afstemming op gesprekspartner(s)	2.54. hanteren van taalvariatie (dialect, jongerentaal)
		2.55. luisteraar boeien met concrete voorbeelden en ervaringen
lezen zakelijk	soorten teksten	2.56. lezen informatieve teksten
		2.57. lezen instructieve teksten
		2.58. lezen betogende teksten
	begrijpen	2.59. de hoofdgedachte van de tekst weergeven
		2.60. onderscheid tussen hoofd- en bijzaken maken
		2.61. relaties tussen tekstdelen en teksten leggen
		2.62. informatie voor een beter begrip ordenen
		2.63. beeldspraak herkennen
	interpreteren	2.64. relaties tussen tekstuele informatie en meer algemene kennis
		2.65. de bedoeling tekstgedeeltes en specifieke formuleringen duiden
		2.66. de bedoeling van de schrijver verwoorden
	evalueren/reflecteren	2.67. relaties tussen en binnen teksten evalueren en beoordelen
	samenvatten	2.68. een eenvoudige tekst beknopt samenvatten
	opzoeken	2.69. systematisch informatie zoeken bijv. op basis van trefwoorden

	lezen fictie	leeshouding	2.70. interesse in herkenbare situaties, gebeurtenissen en emoties
			2.71. belevend en herkendend lezen
		begrijpen	2.72. genre, rijmvormen en ritme herkennen
			2.73. letterlijk en figuurlijk taalgebruik herkennen
			2.74. situaties en verwickelingen in de tekst beschrijven
			2.75. denken, voelen en handelen van personages beschrijven
			2.76. de geschiedenis chronologisch navertellen
		interpreteren	2.77. eenvoudige beeldspraak toelichten
			2.78. personages en gebeurtenissen herkenbaar en realistisch zijn
			2.79. personages typeren, zowel innerlijk als uiterlijk
			2.80. onderwerp van de tekst benoemen
			2.81. een gedicht voordragen
		evalueren/reflecteren	2.82. tekst met emotieve en realistische argumenten evalueren
			2.83. bij poëzie aangeven of de regels ritmisch goed lopen
			2.84. persoonlijke reacties toelichten met voorbeelden uit de tekst
			2.85. met medeleerlingen leeservaringen uitwisselen en discussiëren
			2.86. zijn voorkeur voor bepaalde genres motiveren
			2.87. zich oriënteren op tekstkeuze, o.a. door informatie in te winnen
			2.88. bij deze taken literaire begrippen toepassen
	schrijven	correspondentie	2.90. e-mails en informele brieven schrijven
			2.91. in tekst meningen en gevoelens uitdrukken
			2.92. met standaardformuleringen eenvoudige zakelijke brieven
			2.93. schriftelijke verzoeken opstellen
		formulieren e.a.	2.94. notities, berichten schrijven
			2.95. instructies schrijven
			2.96. eenvoudige informatie v. onmiddellijke relevantie overbrengen
			2.97. een advertentie opstellen
			2.98. aantekeningen maken tijdens een uitleg of les
		verslagen e.a.	2.99. verslagen en werkstukken schrijven m.b.v. van een stramien
			2.100. informatie uit verscheidene bronnen vergelijken, samenvoegen
			2.101. informatie uit verscheidene bronnen samenvatten
			2.102. onderhoudende teksten schrijven
			2.103. overtuigen met argumenten
			2.104. collage, een krant of muurkrant maken

		samenhang	2.105. veel voorkomende verbindingswoorden correct gebruiken
			2.106. tekst bevat een volgorde; inleiding, kern en slot
			2.107. alinea's maken en inhoudelijke verbanden ertussen expliciet aangeven
		afstemming op doel	2.108. doel van het schrijfproduct handhaven
		afstemming op publiek	2.109. woordgebruik en toon aan het publiek aanpassen
		woordgebruik en woordenschat	2.110. woordgebruik variëren
		spelling, interpunctie en grammatica	2.111. taalverzorging correct toepassen
		leesbaarheid	2.112. titel en tekstkopjes gebruiken